ΕΤΟΣ Β΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 25 Μαρτίου 1912 ΑΡΙΘ. 65

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤῌ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΑΠΑΝῌ ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τῌ ΑΓΙᾼ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛῌ ΚΥΡΙΑΚῌ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πράξεων τῶν Ἀποστόλων τὸ ἀνάγνωσμα (Πράξ. Α΄. 1—8).

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρις ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς Ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη· οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι᾽ ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ συναυλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρός, ἣν ἠκούσατέ μου. Ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες, ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς. Οὐχ᾽ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιρούς, οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. Ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν,

ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ᾽ ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

Τὴν ἐκ νεκρῶν τριήμερον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἑορτάζομεν σήμερον. Διὰ ταύτης «ἤμβλυνε τὸ κέντρον τῆς ἁμαρτίας καὶ ἔσωσεν ἡμᾶς ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου» ὁ ἐξουσίᾳ ἑαυτοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς Σωτὴρ ἡμῶν. Διὰ ταύτης ἐνέκρωσε τὸν θάνατον καὶ ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτὸν ζωὴν τὴν αἰώνιον ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεός. Διὰ ταύτης τοὺς σιδηροῦς τοῦ Ἅδου μοχλοὺς συνθλάσας ἐσκύλευσεν αὐτὸν μὴ πειρασθεὶς ὑπ᾽ αὐτοῦ ὁ κραταιὸς καὶ δυνατὸς ἐν πολέμῳ Κύριος. Διὰ ταύτης τοὺς ἀπ᾽ αἰῶνος δεσμίους ἠλευθέρωσεν, ἀφθαρσίαν καὶ ζωὴν δωρησάμενος τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων ὁ νικητὴς τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ διαβόλου Ἰησοῦς Χριστός. Διὰ ταύτης πεφώτισται τὰ σύμπαντα καὶ ὁ παράδεισος πάλιν ἠνέῳκται. Καὶ διὰ τοῦτο πολὺ εὐλόγως σκιρτᾷ ἐξ ἀγαλλιάσεως πᾶσα χριστιανικὴ ψυχὴ ἐπὶ τῇ ἀγομένῃ μεγάλῃ καὶ λαμπροφόρῳ ἑορτῇ. Διὰ τοῦτο εὐφραίνονται οἱ οὐρανοί, σαλπίζουσι τὰ θεμέλια τῆς γῆς, βοῶσι τὰ ὄρη εὐφροσύνην. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς «διὰ παντὸς εὐλογοῦντες τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ». Καὶ διὰ νὰ στηρίζεται ἡ εὐλογία ἡμῶν καὶ ὑμνολογία αὕτη ἐπὶ πραγματικοῦ καὶ ἀληθινοῦ γεγονότος, καὶ διὰ νὰ εἶνε ἑπομένως διαρκὴς καὶ ὄχι παροδική, σοφῶς διέταξεν ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία ν᾽ ἀναγινώσκεται σήμερον ἐκ τοῦ ἱεροῦ βιβλίου τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων τὸ ἀνάγνωσμα, τὸ ὁποῖον ἠκούσατε, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου διαβεβαιοῖ ἡμᾶς ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ὅτι ἡ Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶνε ἀληθὴς καὶ πραγματική.

Ὁ Ἀπόστολος Λουκᾶς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὁ ὁποῖος ἔγραψε τὸ κατ᾽ αὐτὸν ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἔγραψε καὶ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων· καὶ τὸ ἓν δὲ καὶ τὸ ἄλλο ἔστειλεν εἰς ἕνα ἄρχοντα, Θεόφιλον ὀνομαζόμενον, διὰ νὰ ἐμπεδώσῃ τὴν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πίστιν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ἐσχάτως εἶχε διδαχθῇ, «ἵνα ἐπιγνῷ περὶ ὧν κατηχήθη λόγων τὴν ἀσφάλειαν» (Λουκ. Α´ 4). Τὸ κατ᾽ αὐτὸν δὲ τοῦτο ἱερὸν Εὐαγγέλιον ὀνομάζει ὁ Ἀπόστολος Λουκᾶς «πρῶτον λόγον» εἰς τὸ σημερινὸν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα, εἰς τὸ ὁποῖον -λέγει- ἐξέθηκεν ὅλα, ὅσα ἐνήργησε καὶ ἐδίδαξεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐμφανίσεώς του μέχρι τῆς ἐνδόξου ἀναλήψεώς του εἰς τοὺς οὐρανούς, ἀφοῦ προηγουμένως ἔδωκε τὰς παραγγελίας του εἰς τοὺς ἁγίους Μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους, τοὺς ὁποίους διὰ τῆς συνεργείας τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἶχεν ἐκλέξει, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἐπαρουσιάζετο μετὰ τὸ πάθος καὶ τὴν Ἀνάστασιν ζῶν, διὰ πολλῶν ἀποδείξεων δείξας τοῦτο, ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ ἐδίδασκε «τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ». Ὁσάκις δὲ εὑρίσκετο μαζί των, ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς τὴν παραγγελίαν, νὰ μὴ ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ νὰ μένουν ἐκεῖ καὶ νὰ περιμένουν τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως, περὶ τῆς ὁποίας εἶχεν ὁμιλήσει εἰς αὐτούς, τὴν ἐκ τοῦ Πατρὸς Θεοῦ ἀποστολὴν τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Διότι μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ λάβωσι βάπτισμα ὄχι δι' ὕδατος, ὡς ἦτο τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου, ἀλλὰ βάπτισμα διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Τότε συνηθροισμένοι οἱ Ἀπόστολοι ἠρώτησαν τὸν Κύριον, ἐὰν θ' ἀποκαταστήσῃ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰσραήλ· ἀλλ' ὁ Κύριος εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὅτι δὲν εἶνε ἴδιον αὐτῶν νὰ γνωρίζουν τοὺς χρόνους καὶ τοὺς καιρούς, οἱ ὁποῖοι εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὅτι θὰ λάβουν δύναμιν ἀπὸ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον θὰ κατέλθῃ εἰς αὐτούς, καὶ θὰ χρησιμεύσουν ὡς κήρυκες αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὴν Σαμάρειαν καὶ ἕως εἰς τὰ ἄκρα τῆς οἰκουμένης.

Ἐκ τοῦ ἀναγνώσματος τούτου διδασκόμεθα, ὡς εἴπομεν, ὅτι πραγματικῶς καὶ ἀληθῶς ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς «θανάτῳ θάνατον πατήσας». Καὶ προσεπάθησαν μὲν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ νὰ παραστήσωσιν εἰς τὸν λαὸν ὅτι μετὰ τὴν ταφήν του ἐκλάπη ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πρὸς τοῦτο ἔδωκαν «ἱκανὰ χρήματα» εἰς τὴν κουστωδίαν, ἡ ὁποία ἐφύλαττε τὸν τάφον αὐτοῦ, διὰ νὰ διαδώσωσι τὸ ψεῦδος τοῦτο, καὶ «διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον» (Ματθ. ΚΗ΄ 15)· ἀλλὰ «τίς εἶδε, τίς ἤκουσε, νεκρὸν κλαπέντα ποτέ, μάλιστα ἐσμυρνισμένον καὶ γυμνόν» ; Αὐτὸς ἀνέστη αὐτεξουσίως ὡς Θεὸς «καταλιπὼν καὶ ἐν τῷ τάφῳ τὰ ἐντάφια αὐτοῦ», ὡς ἀποδεικνύεται «ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις». Καὶ μελετῶντες τὰ τεκμήρια ταῦτα, παραλείπομεν τὸ τῆς ἀπείρου αὐτοῦ παντοδυναμίας, τὸ ὁποῖον καὶ μόνον εἶνε ἀρκετὸν νὰ πείσῃ πάντα ἀμφιβάλλοντα περὶ τῆς πραγματικότητος τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου· καὶ δὲν καταφεύγομεν εἰς τὸ ἄλλο, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς «ζωὴ» «οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι ὑπὸ τοῦ θανάτου» (Πράξ. Β΄ 24) καὶ περιοριζόμεθα μόνον εἰς ὅσα οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταὶ διηγοῦνται αὐτόπται καὶ αὐτήκοοι γενόμενοι. Μετὰ τὴν ἀνάστασίν του ὁ Σωτὴρ ἡμῶν «ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ». «Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν». «Ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν» (Μάρκ. ΙϚ΄ 9—15). «Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα», εἶπεν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, οἱ ὁποῖοι «πτοηθέντες καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν», καὶ ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας», ἀλλὰ καὶ «ἰχθὺν ὀπτὸν καὶ μελίσσιον κηρίον λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν» (Λουκ. ΚΔ΄ 36 43). Ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνάστασίν του, ἐμφανισθεὶς καὶ πάλιν εἰς τοὺς Μαθητάς του εἶπεν εἰς τὸν ἀπιστοῦντα Θωμᾶν «φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός». Καὶ ὁ Θωμᾶς ψηλαφήσας μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας ἐπείσθη καὶ εἶπε «σὺ εἶσαι πραγματικῶς ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου» (Ἰωάν. Κ΄. 19–29). Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφων πρὸς Κορινθίους λέγει ὅτι ὁ Κύριος «ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς, καὶ ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα· ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἔπειτα ὤφθη

Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσι· ἔσχατον δὲ πάντων ὤφθη κἀμοί» (Ι. Κορ. ΙΕ΄. 4—8). Καὶ ἡ πίστις λοιπὸν εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀψευδὴς μαρτυρία τῶν ἁγίων αὐτοῦ Μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων, οἱ ὁποῖοι «οὐ σεσοφισμένοις μύθοις, ἀλλ᾽ ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος» (2 Πετρ. Α΄. 16), βεβαιοῦσιν ὡς γεγονὸς ἀληθὲς καὶ πραγματικὸν τὴν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος, εἶνε δύο ἰσχυρόταται ἀποδείξεις, ἀπέναντι τῶν ὁποίων ἐξατμίζεται πᾶσα ἀμφιβολία, καὶ διαλύεται πᾶσα ἔνστασις, «ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρὸς» καὶ ἐξαναγκάζουσι πάντα φιλαλήθη καὶ εἰλικρινῆ τῶν πραγμάτων παρατηρητὴν νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι «ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως» (Λουκ. ΚΔ΄. 34).

Ἀλλὰ τί ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου διδασκόμεθα; «Ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν», ἀποκρίνεται ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Ρωμ. ς΄. 4). Διδασκόμεθα δῆλα δή, ὅτι χρεωστοῦμεν ν᾽ ἀποδυθῶμεν «τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης» καὶ νὰ ἐνδυθῶμεν «τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας» (Ἐφεσ. Δ΄. 23-24). Ν᾽ ἀπομακρύνωμεν ἀφ᾽ ἡμῶν αὐτῶν τὴν διεφθαρμένην προαίρεσιν τοῦ προτέρου ἁμαρτωλοῦ βίου, ὡς παλαιάν, ὡς ἀσθενῆ καὶ ἀδύνατον πρὸς ἀντίστασιν εἰς τὸ κακὸν καὶ πρὸς κατόρθωσιν τοῦ ἀγαθοῦ, νὰ προσλάβωμεν δὲ τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν τοῦ κατὰ Χριστὸν βίου, ὡς ἰσχυρὰν καὶ ἱκανὴν τόσῳ εἰς ἐναντίωσιν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ὅσῳ καὶ πρὸς κατόρθωσιν τῆς ἀρετῆς. Μὲ ὀλίγας λέξεις, διδασκόμεθα ἀπὸ τὸ γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἀκάθαρτον βίον καὶ νὰ ἐγκολπωθῶμεν τὸν ἐνάρετον καὶ καθαρόν. Καὶ τοῦτο, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, μᾶς ἐπιβάλλει τὸ ἱερὸν καθῆκον, τὸ ὁποῖον ἔχομεν πρὸς τὸν Σωτῆρα, ἀφοῦ «γεγόναμεν σύμφυτοι τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ» νὰ γείνωμεν «καὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ», γινώσκοντες ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ» (Ρωμ. ς΄. 5-7). Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀληθὲς συμφέρον μᾶς ὑπαγορεύει, διότι ἀποδυόμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ ἐνδυόμενοι τὸν νέον, ἐγκαταλείποντες τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐγκολπούμενοι τὴν ἀρετήν, ἀναδεικνυόμεθα ἄξιοι καὶ πιστοὶ μαθηταὶ τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντος καὶ ἀναστάντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀναδεικνυόμενοι δὲ τοιοῦτοι δικαιούμεθα νὰ προσδοκῶμεν ὅτι θὰ ἤμεθα μὲν ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ ὑπὸ τὴν ἄμαχον προστασίαν καὶ πατρικὴν εὐλογίαν του, θὰ καταξιωθῶμεν δὲ ἐν τῷ μέλλοντι τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἃ ἡτοίμασε τοῖς ἀγαπῶσιν Αὐτόν, καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς ἐνεκαίνισε διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν τριημέρου ἀναστάσεώς του καὶ ἐδωρήσατο εἰς τοὺς ἀξίως καὶ εὐλαβῶς προσκυνοῦντας αὐτήν.

ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΑΙΝΗΣΙΜΟΥ

«Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν».
(Β΄. Τιμ. β΄ 8).

Ἰδού, ἀγαπητοὶ Χριστιανοί, ἡ ἐντολὴ τὴν ὁποίαν δίδει εἰς τὸν ἴδιον μαθητὴν Τιμόθεον ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος, νὰ ἔχῃ πάντοτε εἰς τὴν ἑαυτοῦ μνήμην τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Ἡ μνήμη δὲ τοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ γίνεται καθ᾽ ἑκάστην Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν καὶ καθ᾽ ἑκάστην λειτουργίαν διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, συμφώνως τῇ ἐντολῇ τοῦ Χριστοῦ, *«τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»*. Ἀλλὰ ἡ μνήμη τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως γίνεται πανηγυρικώτερον κατὰ τὰς λαμπροφόρους ταύτας ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως. Διατί δὲ ὅλα ταῦτα; Τίνα σκοπὸν προτίθεται ἡ ἐντολὴ αὕτη τοῦ Ἀποστόλου Παύλου; Διατί ὀφείλομεν νὰ μνημονεύωμεν ἀδιαλείπτως *«Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν»;* Διὰ νὰ ἔχωμεν, Χριστιανοί μου, ζωηρὰν πάντοτε ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μνήμῃ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὅπως ὁ Χριστὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, οὕτω καὶ ἡμεῖς θὰ ἀναστηθῶμεν ἐκ νεκρῶν κατὰ τὴν ἐσχάτην ἐκείνην ἡμέραν τῆς Κρίσεως, καὶ ἑπομένως ὅτι ὀφείλομεν νὰ ζῶμεν καὶ πολιτευώμεθα ἐν τῷ κόσμῳ συμφώνως τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἀληθείᾳ, νὰ ζῶμεν ὡς Χριστιανοὶ συνετοὶ καὶ φρόνιμοι *προσδοκῶντες ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος*, καθάπερ καὶ ἐν τῷ Συμβόλῳ τῆς πίστεως ὁμολογοῦμεν. Ἀλλὰ ἂς ἐξετάσωμεν τὴν ἀλήθειαν ταύτην πλατύτερον.

Ὅτι μέλλομεν, Χριστιανοί μου, νὰ ἀναστηθῶμεν κατὰ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν τῆς Κρίσεως, τοῦτο ἐπηγγείλατο αὐτὸς ὁ Θεὸς εἰς τοὺς πρωτοπλάστους εὐθὺς μετὰ τὴν πτῶσιν αὐτῶν. Οἱ πρωτόπλαστοι ἐπίστευσαν εἰς τὴν ἐπαγγελίαν ταύτην· ἡ δὲ πίστις αὕτη μετεβιβάσθη διὰ τῶν πατριαρχῶν καὶ προφητῶν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἐπεσφραγίσθη διὰ τοῦ αἵματος τῶν πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ μαρτυρησάντων καὶ ἐκηρύχθη μετὰ πολλῆς τῆς σαφηνείας καὶ βεβαιότητος ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ.

Καθ᾽ ἣν στιγμὴν ἐξώριζεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ ἐκ τοῦ Παραδείσου, ἤτοι ἐτιμώρει αὐτὸν διὰ τὴν ἀπιστίαν καὶ παρακοὴν αὐτοῦ, ἐπηγγείλατο ἅμα αὐτῷ καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ὁποίας περικλείεται καὶ ἡ ἀνάστασις· *«ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται»*, λέγει ὁ μέγας τῶν Ἐθνῶν Ἀπόστολος. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐμβαθύνας εἰς τὸ νόημα τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ ἔσπευσε νὰ δώσῃ εἰς τὴν σύντροφον τοῦ βίου αὐτοῦ, εἰς τὴν γυναῖκα, τὸ ὄνομα ***Εὔα,*** τὸ ὁποῖον ἑρμηνεύεται ***μήτηρ τῶν ζώντων,*** προϊδὼν οὕτω ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὴν ὑπερθαύμαστον Μητέρα, τῆς ὁποίας ὁ Υἱὸς ἔμελλε νὰ γείνῃ ἡ ***ἀνάστασις καὶ ζωή.*** Τὴν πίστιν αὐτοῦ ταύτην μετεβίβασεν ὁ πρωτόπλαστος καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ.

Τὴν πίστιν εἰς τὴν κοινὴν ταύτην ἀνάστασιν, ἀνευρίσκομεν εἰς τοὺς πατριάρχας Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Ὁ Ἀβραὰμ προσήνεγκεν εἰς θυσίαν τὸν ἴδιον υἱόν, «*λογισάμενος*, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, *ὅτι καὶ ἐκ » νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός*». Ὁ Ἰακὼβ κηρύττει τὴν πίστιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνάστασιν λέγων ὅτι «*τὴν σωτηρίαν περιμένει Κυρίου*». Ἡ πίστις εἰς τὴν ἀνάστασιν παραμυθεῖ καὶ ἀνακουφίζει τὰς ὀδύνας τοῦ πολυάθλου Ἰώβ· «*Οἶδα*, λέγει, *ὅτι ἀέννaος ἐστιν ὁ ἐκλύειν με μέλλων ἐπὶ γῆς· ἀνα- » στήσει δέ μου τὸ δέρμα τὸ ἀναντλοῦν ταῦτα*».

Τὴν πίστιν εἰς τὴν κοινὴν ταύτην ἀνάστασιν ἀνευρίσκομεν εἰς ὅλους τοὺς προφήτας. Ὁ Ἡσαΐας παραμυθεῖ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ κηρύττων, «*Ἀναστήσονται οἱ νεκροί, καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις, καὶ εὐ- » φρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῇ· ἡ γὰρ δρόσος ἡ παρὰ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς ἐστιν*». Ὁ προφήτης Δανιὴλ προφητεύει ὄχι μόνον τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὴν ἀμοιβήν, ἧς θέλουσι τύχει οἱ ἀγαθοὶ καὶ ἐνάρετοι, καὶ τὴν τιμωρίαν τῶν ἁμαρτωλῶν· «*καὶ πολλοὶ τῶν καθευδόντων ἐν γῆς » χώματι ἐξεγερθήσονται, οὗτοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν » καὶ εἰς αἰσχύνην αἰώνιον. Καὶ οἱ συνιέντες λάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης » τοῦ στερεώματος*». Ἀλλ' ἡ πασῶν τῶν προφητειῶν μεγαλοπρεπεστέρα καὶ τὰ μάλιστα παραστατική, εἶναι ἡ ὅρασις τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ· «*Ἐξήγαγέ με*, λέγει, *ἐν πνεύματι Κύριος, καὶ ἔθηκέ με ἐν μέσῳ τοῦ πε- » δίου, καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὀστέων ἀνθρωπίνων.... καὶ εἶπε πρός με· » προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς· τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ἀ- » κούσατε λόγον Κυρίου· ...Ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς, καὶ » δώσω ἐφ' ὑμᾶς νεῦρα, καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκα, καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς » δέρμα, καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε... καὶ προεφήτευσα, »... καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγαγε τὰ ὀστᾶ ἑκάτερον πρὸς τὴν ἁρμονίαν » αὐτοῦ.... καὶ ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαινεν » δέρματα ἐπάνω... καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα, καὶ ἔζησαν, καὶ » ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν, συναγωγὴ πολλὴ σφόδρα. Καὶ ἐλάλησε » Κύριος πρός με λέγων.... τὰ ὀστᾶ ταῦτα πᾶς οἶκος Ἰσραήλ ἐστι, καὶ » αὐτοὶ λέγουσι· ξηρὰ γέγονε τὰ ὀστᾶ ἡμῶν, ἀπόλωλεν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν.... » Διὰ ταῦτα προφήτευσον.... Τάδε λέγει Κύριος· Ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίγω τὰ » μνήματα ὑμῶν, καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν... καὶ δώσω » πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε, καὶ θήσομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, » καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος. Λελάληκα καὶ ποιήσω, λέγει Κύριος*».

Ἐκ ταύτης τῆς εἰς τὴν κοινὴν ἀνάστασιν πίστεως ἤντλησαν τὸ ἑαυτῶν θάρρος καὶ τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην καρτερίαν οἱ Μακκαβαῖοι κατὰ τὰς στιγμὰς τοῦ μαρτυρικοῦ αὐτῶν θανάτου. «*Σὺ μέν*, εἶπε πρὸς τὸν τύραννον ὁ δεύτερος τῶν υἱῶν τῆς Σολομονῆς, *σὺ μὲν ἀλάστωρ ἐκ τοῦ παρόντος » ἡμᾶς ζῆν ἀπολύεις, ὁ δὲ τοῦ κόσμου βασιλεὺς ἀποθανόντας ἡμᾶς ὑπὲρ » τῶν αὐτοῦ Νόμων, εἰς αἰώνιον ἀναβίωσιν ζωῆς ἡμᾶς ἀναστήσει.*» *Ἐξ » οὐρανοῦ*, εἶπε καὶ ὁ τρίτος ὅταν ἀπεκόπτοντο τὰ μέλη αὐτοῦ, *ἐξ οὐρανοῦ » ταῦτα κέκτημαι... καὶ παρ' αὐτοῦ ταῦτα πάλιν ἐλπίζω κομίσασθαι*». Ὁ δὲ τέταρτος εἶπεν, «*αἱρετὸν μεταλλάσσοντα ὑπ' ἀνθρώπων τὰ ὑπὸ τοῦ » Θεοῦ προσδοκᾶν ἐλπίδας, πάλιν ἀναστήσεσθαι ὑπ' αὐτοῦ. Σοὶ μὲν γὰρ » ἀνάστασις εἰς ζωὴν οὐκ ἔσται*». «*Τοιγαροῦν*, ἔλεγε καὶ ἡ μήτηρ πρὸς

τὰ θανατούμενα τέκνα αὐτῆς, *ὁ τοῦ κόσμου κτίστης, ὁ πλάσας ἀνθρώπων » γένεσιν καὶ πάντων ἐξευρὼν γένεσιν, καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν » πάλιν ἀποδώσει».*

Ἀλλ' ἡ ἀλήθεια αὕτη τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν διαλάμπει ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ λαμπρότητι ἐν τῷ ἱερῷ Εὐαγγελίῳ. *«Ἀμήν, ἀμήν, λέγω ὑμῖν, » ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ » υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται»*, εἶπεν ὁ Σωτήρ. Ἀλλαχοῦ δ' ὁ Σωτὴρ ὁμιλῶν περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Μεταλήψεως λέγει· *«ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, » καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ»*. Ἀλλ' ὁ Κύριος δὲν ἀρκεῖται εἰς μόνην τὴν περὶ Ἀναστάσεως διδασκαλίαν· καταδεικνύει τὸ δυνατὸν ταύτης καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, διὰ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, τοὺς ὁποίους ὁ ἴδιος ἀνέστησεν. Ἐν πρώτοις ἀνέστησε τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰαείρου καὶ ἀνεκάλεσε ταύτην εἰς τὴν ζωήν, καθ' ὃν χρόνον αὕτη ἦτο πλέον νεκρά. Μετὰ ταῦτα ἀνέστησε τὸν υἱὸν τῆς χήρας παρὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως Ναΐν, ὅταν μετεκόμιζον αὐτὸν πρὸς ταφήν. Βραδύτερον ἀνέστησεν ἐκ τοῦ μνημείου τὸν πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν τεθνεῶτα Λάζαρον. Τέλος καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Σωτὴρ ἡμῶν ἀνέστη *«ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων » γενόμενος καὶ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν»*.

Εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ στηριζόμενος ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀποδεικνύει τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν· *«εἰ δὲ Χριστὸς » κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι » ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστι; εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ » Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα » ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν... εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν » ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ » Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. » Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις » νεκρῶν. Ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ » ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.... «Εἰ πιστεύομεν*, λέγει καὶ » πρὸς Θεσσαλονικεῖς, *ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς » τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ... Αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν » κελεύσματι, ἐν φωνῇ Ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται » ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται.* Ἐκτὸς τούτων ὁ θεῖος Ἀπόστολος δείκνυσιν ἡμῖν καὶ ἐν τῇ φύσει σύμβολον ἐξεικονίζον τὴν ἀνάστασιν καὶ καταδικάζον τοὺς ἄφρονας ἐκείνους, οἵτινες ἀμφιβάλλουσι περὶ τῆς ἀναστάσεως. *«Ἄφρον, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν » μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ » γυμνὸν κόκκον... ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς ἠθέλησεν... οὕτω » καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· » σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται » ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν».*

Ἐκ τῶν εἰρημένων καταδείκνυται ὅτι ὅπως ὁ Χριστὸς ἠγέρθη ἐκ τῶν νεκρῶν, οὕτω καὶ ἡμεῖς μέλλομεν νὰ ἀναστηθῶμεν κατὰ τὴν ἐσχάτην τῆς Κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως ἡμέραν. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν πάντοτε, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὀφείλομεν νὰ μελετῶ-

μεν αὐτὴν κατὰ τὰς ἁγίας ταύτας ἑορτὰς τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως· «*μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν*». Ἀλλ' ἀρκεῖ ἡμῖν μόνη ἡ θεωρητικὴ μελέτη τῆς ἀληθείας ταύτης;—Οὐχὶ βεβαίως· ἀπαιτεῖται προσέτι καὶ νὰ κανονίσωμεν τὸν ἡμέτερον βίον πρὸς τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν.

Ἐν πρώτοις δὲν πρέπει νὰ φοβώμεθα τὸν θάνατον, διότι ὁ θάνατος διὰ τὸν πιστεύοντα εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν εἶναι ἡ γέφυρα, δι' ἧς μεταβαίνομεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, εἶναι ὕπνος, ὅπως ἡ ἁγία Γραφὴ ἀποφαίνεται, ἐξ οὗ ἐξυπνῶμεν καὶ ἐγειρόμεθα εἰς τὴν ἀληθινὴν καὶ ἀτελεύτητον ζωήν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς ἔγραφεν, «*οὐ θέλω ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀγνοεῖν περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα » μὴ λυπεῖσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα*». Ὁ σοφὸς δὲ Σολομὼν ἀποφαίνεται, ὅτι μόνοι οἱ ἄφρονες φαντάζονται ὅτι οἱ δίκαιοι ἀποθνήσκουσιν· «*ἔδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι καὶ ἐλογίσθη » κάκωσις ἡ ἔξοδος αὐτῶν καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα· οἱ δέ εἰσιν » ἐν εἰρήνῃ*». Λοιπὸν ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, ἥτις τὸν θάνατον μετεποίησεν εἰς ἁπλοῦν ὕπνον, δι' οὗ μεταβαίνομεν εἰς τὴν ζωήν, δέον ἵνα ᾖ ἡ παραμυθία ἡμῶν, ὁσάκις εὑρισκόμεθα πρὸ τοῦ θεάματος τοῦ θανάτου.

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ δέον προσέτι νὰ ἐνισχύῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ἀπονέκρωσιν τῶν παθῶν τοῦ σώματος. Ὅταν ἀπονεκρώνωμεν τὰ πάθη ἡμῶν διὰ τῆς ἐγκρατείας, τότε ἐνδυναμοῦμεν τὸν ἔσω ἡμῶν ἄνθρωπον καὶ γινόμεθα ἱκανοὶ εἰς τὸ ἐργάζεσθαι τὴν ἀρετὴν καὶ προάγεσθαι εἰς τὴν Χριστιανικὴν τελειότητα. Ὁ Ἀπόστολος λέγει· «*νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη » ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε » καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ*».—Ὁ δὲ προφήτης Δαυῒδ προβλέπων τὴν μέλλουσαν τοῦ σώματος ἀνάστασιν ψάλλει· διὰ τὸ ὅτι ὁ Κύριος μέλλει νὰ ἐξεγείρῃ τὸ σῶμά μου ἐκ τοῦ τάφου καὶ ν' ἀναδείξῃ αὐτὸ μέτοχον τῆς δόξης τοῦ ἰδίου Αὐτοῦ σώματος, ἐὰν ἐμμείνω πιστὸς εἰς αὐτόν, ἐὰν ὑποτάξω ἐμαυτὸν εἰς τὸν θεῖον αὐτοῦ Νόμον, διὰ τοῦτο ἀπαρνοῦμαι ἐμαυτόν, αἴρω τὸν σταυρόν μου, καὶ ἀκόμη καὶ εὐλογῶ Αὐτόν, διότι κατηξίωσέ με δι' ἐλαφρῶν παθημάτων νὰ παρασκευάσω εἰς τὸ σῶμά μου τηλικαύτην δόξαν καὶ μακαριότητα· «*διὰ τοῦτο ηὐφράνθη ἡ καρδία μου καὶ » ἠγαλλιάσατο τὸ πνεῦμά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' » ἐλπίδι*». «*Κύριος βοηθός μου... ἐπ' αὐτῷ ἤλπισεν ἡ καρδία μου... καὶ » ἀνέθαλεν ἡ σάρξ μου*». Λοιπὸν ἡ ἀπονέκρωσις τῆς σαρκός, καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως μαρτυρικὸς θάνατος ἀντὶ νὰ προξενῇ ἡμῖν λύπην, δέον νὰ πληροῖ ἡμᾶς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, ἀποβλέποντας εἰς τὴν μέλλουσαν ἀνάστασιν. Τῶν ἁγίων Μαρτύρων τις καταχρεουργούμενος ἐξεδήλου χαρὰν ἐπὶ τῇ ἀποκοπῇ τῶν μελῶν του· ἐρωτώμενος δὲ διατὶ ἔχαιρεν, ἀπήντησεν· Ἄμπελός εἰμι τοῦ Χριστοῦ· τὴν ἄμπελον κόπτουσι καὶ κλαδεύουσι κατὰ τὸν χειμῶνα, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ καὶ τὸ ἔαρ τῆς ἀναστάσεως καὶ τότε ἡ σὰρξ αὕτη θὰ ἀναθάλλῃ λαμπροτέρα. Λοιπόν, Χριστιανοί μου ἀγαπητοί, «*μνημονεύωμεν* καὶ ἡμεῖς *Ἰησοῦν » Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, Ὃς ἀναστήσει καὶ ἡμᾶς ἐν τῇ ἐσχάτῃ » ἡμέρᾳ*». Γένοιτο.